

Sygn. akt **V Ca 2344/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Podedworny
Sędziowie:	SO Joanna Wiśniewska-Sadomska SR del. Radosław Kopeć (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Małgorzata Żurad-Roś

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. T.

przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa w Warszawie

z dnia 9 czerwca 2016 r., sygn. akt I C 2929/15

1. oddala apelację;
2. nie obciąża G. T. kosztami postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 2344/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 sierpnia 2015 r., skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. **powódka G. T.** wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w dniu 22 grudnia 2010 r. przez Sąd Rejonowy w Lublinie XVI Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt XVI Nc-e 605428/10, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem tut. Sądu z dnia 15 maja 2015 r. W uzasadnieniu pozwu powódka zakwestionowała istnienie długu (pозew – k. 2-4).

W odpowiedzi na pozew **pozwany (...) sp. z o.o. z siedzibą w S.** wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że nakaz zapłaty wydany w dniu 22 grudnia 2010 r. przez Sąd Rejonowy w Lublinie XVI Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt XVI Nc-e 605428/10 nigdy nie został przez powódkę zaskarżony i funkcjonuje w obrocie

prawnym, a dług powódki wobec pozwanego jest znaczny i wynosi ponad 8.000 zł. Dalej pozwany wskazał, że powódka nie wskazała żadnych przesłanek określonych w art. 840 k.p.c., które mogłyby uzasadniać żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego (odpowiedź na pozew – k. 32-34).

Na rozprawie w dniu 1 marca 2016 r. **powódka** podniosła, że nie zawarła umowy pożyczki w SKOK-u na 25.000 zł (protokół rozprawy – k. 54).

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 2929/15 Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie oddalił powództwo (wyrok – k. 65).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Nakazem zapłaty z dnia 22 grudnia 2010 r. wydanym w sprawie o sygn. akt XVI Nc-e 605428/10 Sąd Rejonowy w Lublinie XVI Wydział Cywilny nakazał G. T., aby zapłaciła (...) im. F. S. z siedzibą w G. kwotę 4.106,03 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 2 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 652,94 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W dniu 13 września 2011 r. powyższemu nakazowi została nadana klauzula wykonalności. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, że nakaz zapłaty został skutecznie doręczony stronom postępowania i z uwagi na to, że nie został on skutecznie zaskarżony w ustawowym terminie, stał się prawomocny. Postanowieniem z dnia 15 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt XVI Co 1162/15 Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa nadał na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. jako następcy prawnemu klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty wydanemu w elektronicznym postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Lublinie w dniu 22 grudnia 2010 r. w sprawie XVI Nc-e 605428/10 przeciwko dłużnikowi G. T. na rzecz wierzyciela pierwotnego(...) im. F. S. z siedzibą w G. (bezsporne, nakaz zapłaty – k. 2 akt egzekucyjnych 664/12; postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności – k. 2 akt egzekucyjnych Km 664/12).

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli w Warszawie A. L. wszczął przeciwko G. T. na wniosek (...) im. F. S. z siedzibą w G. postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Km 5378/11. Postanowieniem Komornika z dnia 08 lutego 2012 r. postępowanie egzekucyjne w ww. sprawie zostało przekazane Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w W. A. G.. Postępowanie to zostało zarejestrowane pod sygn. akt Km 664/12 i aktualnie toczy się z wniosku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. przeciwko G. T. (bezsporne; akta sprawy egzekucyjnej Km 664/12).

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów i ich kopii złożonych w niniejszej sprawie, a w oparciu o dokumentację zawartą w sprawie egzekucyjnej o sygn. akt Km 664/12. Sąd uznał powyższe dokumenty w całości za wiarygodne, gdyż ich rzetelność i prawdziwość nie wzbudziły wątpliwości Sądu ani nie były kwestionowane przez strony. Sąd Rejonowy dodał, iż okoliczności bezsporne w ogóle nie wymagały wykazywania ich prawdziwości za pomocą dowodów zgodnie z treścią art. 229-230 k.p.c., albowiem zostały przez strony wprost przyznane bądź też nie zostały zaprzeczone, co zostało przez Sąd ocenione na zasadzie przywołanych przepisów.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy zważył, że istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jednak nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym, ma ono na celu pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Przedmiotem sporu w sprawach z powództwa z art. 840 jest wykonalność tytułu wykonawczego. Zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpatrywana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia sądowego, nie może więc być oparte na zarzutach poprzedzających wydanie tytułu egzekucyjnego.

Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie powódka domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego kwestionując istnienie długu.

Sąd Rejonowy ocenił, że powyższa okoliczność nie jest wystarczająca dla uwzględnienia powództwa, albowiem dotyczy etapu sprzed zamknięcia rozprawy i wydania nakazu zapłaty w sprawie o sygn. akt XVI Nc-e 605428/10. Sąd I instancji podkreślił, powołując się na poglądy doktryny i orzecznictwa, że powództwo przeciwegzekucyjne nie może zmierzać do kwestionowania bądź do uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu – w tym przypadku prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 22 grudnia 2010 r. wydanego w ww. sprawie, albowiem godziłby to w zasadę powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.).

W tym kontekście Sąd Rejonowy wskazał, że sąd rozpoznający powództwo opozycyjne, nie wzrusza ustaleń stojących za prawomocnym orzeczeniem ani nie wydaje odmiennego rozstrzygnięcia co do roszczenia procesowego istniejącego w chwili uprawomocnienia się ww. orzeczenia. Z tą chwilą dochodzi bowiem do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której orzeczenie zostało wydane. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować przed uprawomocnieniem się nakazu zapłaty, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła (w niniejszej sprawie G. T. nie złożyła sprzeciwu od nakazu zapłaty), w związku z czym nie zostały wzięte pod uwagę przy wydawaniu orzeczenia, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiodła **powódka**, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości i powołując dotychczas podniesioną argumentację. W szczególności zwróciła uwagę na fakt nie wykazania przez pozwanego, iż powódce udzielona i wypłacona została pożyczka w kwocie 25.000 zł. Apelująca wniosła o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji (apelacja – k. 81-83).

W odpowiedzi na apelację **pozwany** wniósł o oddalenie apelacji powódki oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (odpowiedź na apelację – k. 98-99).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela i aprobuje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, uznając je za prawidłowo osadzone w zgromadzonym materiale dowodowym, a w konsekwencji – przyjmując za własne. Także rozważaniom prawnym Sądu Rejonowego nie można postawić zarzutu naruszenia obowiązujących przepisów.

Odnosząc się do zgłoszonych w apelacji zarzutów należy zauważyć, że przekonanie powódki o przysługującym jej uprawnieniu do żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, wynikającym z braku wykazania przez pozwanego udzielenia powódce pożyczki w kwocie 25.000 zł, nie znajduje oparcia w przepisach prawa, jest też sprzeczne z utrwalonymi poglądami doktryny i judykatury. W ogóle okoliczność ta była irrelevantna dla rozstrzygnięcia powództwa. Prawidłowo zatem Sąd Rejonowy nie czynił w tym zakresie żadnych ustaleń faktycznych.

Powielając i pogłębiając wywody Sądu I instancji należy wskazać, że zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które

nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

W drodze powództwa przeciwegzekucyjnego określonego w art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia powołując się na podstawy określone w tym przepisie, co powinno znaleźć swój wyraz w formułowaniu żądania pozwu. Dokładne określenie żądania zależy od tego, na której z trzech wskazanych w art. 840 § 1 pkt 1 – 3 k.p.c. podstaw powód opiera swoje powództwo.

Z treści pozwu, apelacji oraz pozostałych pism procesowych powódki wynikało, iż wnosi ona o pozbawienie wykonalności tytułu egzekucyjnego, jakim był nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Lublinie XVI Wydział Cywilny z dnia 22 grudnia 2010 r., sygn. akt XVI Nc-e 605428/10, a więc tytułu egzekucyjnego będącego orzeczeniem pochodzącym od sądu. Zatem wykluczyć należało podstawę z art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c., ta bowiem dotyczy tytułów egzekucyjnych niebędących orzeczeniami sądu, a także z art. 840 § 1 pkt. 3 k.p.c., albowiem okoliczności wynikające z tego przepisu w ogóle nie miały zastosowania w sprawie.

Oznacza to, że podstawy swojego powództwa powódka mogła dopatrywać się jedynie w przepisie art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c.

Wskazać zatem należy, iż w wypadku, w którym tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu, dłużnik może jedynie zaprzeczać powstaniu zdarzeń, które nastąpiły już po wydaniu tytułu egzekucyjnego (odpowiednio dla orzeczenia sądowego – po zamknięciu rozprawy), nie może jednak kwestionować zasadności treści tych tytułów, gdyż korzystają z powagi rzeczy osądzonej (art. 365 § 1 k.p.c.). Jak podniósł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 1972 r. (II PR 372/72, OSP 1973 nr 11, poz. 222) powództwo opozycyjne nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia w oparciu o przepis art. 840 k.p.c. Natomiast przesłanką dla prawidłowego stosowania art. 840 k.p.c. jest stwierdzenie, że – pomimo prawomocności orzeczenia – orzeczenie to nie może być egzekwowane na skutek nowych zdarzeń, jakie nastąpiły po zamknięciu rozprawy. Takim nowym zdarzeniem najczęściej spotykanym w praktyce jest uregulowanie przez dłużnika całej należności zasądzonej prawomocnym orzeczeniem, aczkolwiek nie można wykluczyć potrącenia, odnowienia, zwolnienia z długu, świadczenia w miejsce spełnienia (*datio in solutum*), przelewu powodującego zmianę wierzyciela (art. 509 k.c.), przejęcia długu powodującego zmianę dłużnika (art. 519 k.c.), następczej niemożliwości świadczenia (art. 475 k.c.), przedawnienia roszczenia, rozłożenia świadczenia obciążającego dłużnika na raty, prolongaty terminu spełnienia świadczenia udzielonej dłużnikowi przez wierzyciela czy skorzystania przez dłużnika z zarzutu zatrzymania.

Tymczasem już z samych twierdzeń powódki wynikało, iż powołuje się na okoliczności, jakie miały miejsce przed wydaniem nakazu zapłaty. Wskazywała bowiem, iż świadczenie pieniężne zasądzone nakazem zapłaty, którego pozbawienia wykonalności żąda, wynika z umowy pożyczki, która nigdy nie została przez powódkę podpisana. Ponadto nigdy kwota pieniężna w wysokości 25.000 zł nie została jej udzielona. Powódka kwestionowała zatem istnienie wierzytelności, która była następnie podstawą do wydania nakazu zapłaty. Natomiast powódka nie powołała się na żadne okoliczności, które miałyby wystąpić po wydaniu nakazu zapłaty, wymienione przykładowo powyżej. W konsekwencji podzielić należy wywód Sądu Rejonowego, iż niniejsze powództwo prowadziłoby do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy oznaczonej sygn. akt XVI Nc-e 605428/10 i podważać treść wydanego w tej sprawie nakazu zapłaty, co byłoby niedopuszczalne. To stanowiłoby bowiem ingerencję w zasadność rozstrzygnięcia merytorycznego Sądu Rejonowego w Lublinie. W sytuacji, gdy powódka nie zgadzała się z rozstrzygnięciem winna złożyć stosowne środki odwoławcze, które poddałyby kontroli prawidłowość i skuteczność przedmiotowego rozstrzygnięcia.

Reasumując, wobec tego, że w przedmiotowej sprawie nie zostały wykazane żadne przesłanki określone w art. 840 k.p.c. Sąd Rejonowy prawidłowo oddalił powództwo.

Z tych względów i na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił apelację powódki jako bezzasadną.

Ponadto stosownie do art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy odstąpił od obciążania G. T. kosztami postępowania w instancji odwoławczej. Godzi się zauważyć, że sytuacja materialna powódki jest trudna, czego efektem było m.in. zwolnienie powódki od kosztów sądowych. Zdaniem Sądu Okręgowego, przy uwzględnieniu miesięcznych dochodów powódki kształtujących się na poziomie ok. 1.000 zł miesięcznie, powódka nie byłaby w stanie uiścić kosztów postępowania.